

Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Łukaszuk

Gdańsk, 2021.11.10

Kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego
Gdański Uniwersytet Medyczny

OCENA HABILITACYJNA

Dr n. med. Macieja Ziętka

Dr n. med. Maciej Ziętek uzyskał dyplom lekarza w 1995 roku na Wydziale Lekarskim Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie. Uzyskał dwa stopnie specjalizacji w dziedzinie położnictwa i ginekologii (odpowiednio 1997 i 2006 rok) oraz stopień specjalisty w dziedzinie perinatologii w 2020 roku.

W 2000 roku obronił na Wydziale Lekarskim Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie pracę doktorską pt. „Wpływ endogennego dezoksykortykosteronu, progesteronu, aldosteronu i kortykosteronu na stężenia sodu i potasu w mleku kobiecym”. Promotorem pracy był dr hab. n. med. Zbigniew Szymański.

Od 1996 do 2006 roku był zatrudniony w I Klinice Patologii Ciąży i Porodu Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie jako asystent. Od roku 2006 – 2009 pracował w SP ZOZ „Zdroje” w Szczecinie w Oddziale Położnictwa i Ginekologii z Pododdziałem Patologii Ciąży oraz ambulatoryjnie w poradni położniczo-ginekologicznej Poradni Medycyny Rodzinnej w Szczecinie (2006-2018). W roku 2009 został zatrudniony jako asystent w Klinice Perinatologii, Położnictwa i Ginekologii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, w której pracuje do chwili obecnej.

Jest również promotorem pomocniczym pracy doktorskiej Anny Wolskiej, pt. „Weryfikacja sposobu żywienia, wybranych parametrów biochemicznych i antropometrycznych u pracowników służby zdrowia systemów zmianowych”.

OCENA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO ORAZ DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

Dr n. med. Maciej Ziętek jako osiągnięcie naukowe przedstawił cykl 4 prac o łącznym IF 14,59 i punktacji MNISW 460 pod zbiorczym tytułem „Metaboliczne znaczenie krótkołańcuchowych kwasów tłuszczowych w okresie ciąży”.

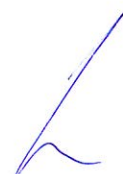

Publikacje są spójne tematycznie i dotyczą tematu osiągnięcia. Dwie prace są pracami poglądowymi, pozostałe dwie artykułami oryginalnymi. Jedynie w jednej pracy oryginalnej Habilitant jest pierwszym autorem.

Poniżej omawiam je kolejno odnosząc się do ich znaczenia w obiegu naukowym oraz roli dr. n. med. Macieja Ziętka w powstaniu poszczególnych.

Praca pierwsza jest pracą poglądową - Maciej Ziętek, Zbigniew Celewicz, Małgorzata Szczuko. Tytuł oryginału: Short-chain fatty acids, maternal microbiota and metabolism in pregnancy. Czasopismo: Nutrients Szczegóły: 2021 : vol. 13, nr 4, art. 1244. Praca cytowana 3 razy. Habilitant podaje, że zebrał i opracował piśmiennictwo, napisał i przygotował manuskrypt, przygotował ryciny oraz dokonał tłumaczenia na język angielski będąc jednocześnie autorem korespondencyjnym. W pracy tej, będącej przeglądem literatury z ostatnich 20 lat Kandydat szczegółowo opisał charakterystykę krótkołańcuchowych kwasów tłuszczowych (KKT) oraz ich pochodzenie i metabolizm w organizmie ludzkim. Scharakteryzował poszczególne z KKT oraz wiedzę na temat udziału każdego z nich w fizjologii jak również w stanach patologicznych. Następnie omówił zmiany w ciąży – zarówno KKT jak i jelitowego mikrobiomu. Wykazał również powiązania i potencjalną rolę KKT w najczęstszych chorobach wiktających ciążę – nadciśnieniu tętniczym, cukrzycy ciążowej i cukrzycy. Ostatecznie zapoznał czytelnika z udziałem KKT w metabolizmie lipidów oraz ich udział w patomechanizmie otyłości w ciąży. W pracy widoczne jest zaangażowanie w temat, zrozumienie mechanizmów oraz olbrzymi wysiłek związany ze zaznajomieniem się ze 127 pozycjami literatury poczynając od 2001 roku.

Praca druga jest jedyną pracą oryginalną w dziele, której pierwszym autorem jest Kandydat. – Maciej Ziętek, Zbigniew Celewicz, Justyna Kikut, Małgorzata Szczuko. Tytuł oryginału: SCFA implications on parameters of the lipid and hepatic profile in pregnant women. (tytuł błędnie podany na 11 stronie autoreferatu) Czasopismo: Nutrients Szczegóły: 2021 : vol. 13, nr 6, art. 1749. Praca dotychczas nie cytowana. Habilitant podaje, że zebrał i opracował piśmiennictwo, napisał i przygotował manuskrypt oraz dokonał tłumaczenia na język angielski będąc jednocześnie autorem korespondencyjnym. W pracy tej (zgodnie z autoreferatem) postanowił zbadać korelację KKT z metabolizmem lipidowym i wątrobowym w okresie przedciążowym w odniesieniu do masy ciała ciężarnych. Jednak w pracy nie ma żadnych danych dotyczących wyników przedciążowych. Pacjentki były włączane do badania po przekroczeniu 10tego tygodnia ciąży. Wtedy bardzo precyzyjnie badano im wagę i wzrost. Skąd były jednak wyniki sprzed ciąży widoczne w tabeli 1? Czy były te pacjentki prowadzone w poradni przedkoncepcyjnej i stąd takie dokładne wyniki? Jeżeli tak, to w pracy Autorzy o tym nie wspominają. Zaskakuje również idealny dla Autorów skład zgłaszających się pacjentek. Wśród 96 kobiet, które

zgłosiły się do badania dokładnie 48 miało nadwagę lub było otyłych i dokładnie tyle samo miało pożądaną masę ciała. Z drugiej strony analiza danych sprzed ciąży w tabeli pierwszej wskazuje, że być może Autorzy podzielili zgłaszające się pacjentki na dwie grupy zaliczając pierwsze 48 kobiet z niższym BMI do grupy kontrolnej. Wskazuje na to BMI grupy kontrolnej – $22,1 \pm 6,0$, który wskazuje, że przynajmniej część pacjentek z grupy kontrolnej była z nadwagą.

Kolejnym problemem rodzącym się z braku informacji dotyczącej badania jest brak danych na temat momentu ciąży, w którym pobrano próbki stolca i krwi. Czy były pobrane w tym samym okresie ciąży lub w jak szerokim zakresie tygodni ciąży były pobierane. Również rycina 1 wydaje się bardzo ogólna i brak w niej parametrów umożliwiających jej analizę. Mamy wyłącznie procentowy stosunek poszczególnych kwasów tłuszczowych w grupie badanej i kontrolnej. Czego dotyczy skład procentowy? Liczby cząsteczek czy wagowy? I co najważniejsze – nie mamy żadnej miary zmienności. Nie wiemy więc jak bardzo zróżnicowane są te wyniki wśród badanych. Wydaje się również, że warto przemyśleć ustalenie wartości świadczącej o statystycznej znamienności na $p < 0,05$. Badano przynajmniej 25 parametrów i pokazano 108 korelacji – nawet $p < 0,01$ wydaje się zbyt wysokie. Przedstawione w autoreferacie oraz konkluzji pracy wnioski nie mają związku z przedstawionymi wynikami. Wniosek „że niektóre SCFA są związane z metabolizmem lipidów wątrobowych i stężeniem CRP, co może się zmieniać w zależności od masy ciała ciężarnej” nie ma uzasadnienia w wynikach. Wykazano wyłącznie koincydencję a badania translacyjne dałyby się opublikować w topowych czasopismach z zakresu biologicznych nauk podstawowych. Wniosek „Otyłość w ciąży zmniejsza ilość SCFA w stolcu, a spadek poziomu maślanu pogarsza funkcję wątroby” być może jest prawdziwy, jednak nie ma danych na ten temat w publikacji.

Praca wskazuje jednak na ogrom wiedzy teoretycznej Kandydata oraz została przeprowadzona przez proces recenzji w wysoko impaktowanym czasopiśmie.

Praca trzecia to ostatnia praca oryginalna w dziele, Habilitant jest w niej ostatnim autorem. – Małgorzata Szczuko, Justyna Kikut, Dominika Maciejewska, Danuta Kulpa, Zbigniew Celewicz, Maciej Ziętek. Tytuł oryginału: The associations of SCFA with anthropometric parameters and carbohydrate metabolism in pregnant women. Czasopismo: Int. J. Mol. Sci. Szczegóły: 2020 : vol. 21, nr 23, art. 9212. Praca cytowana 1 raz. Udział Kandydata polegał na szczegółowej analizie i interpretacji wyników biochemicznych, tłumaczeniu manuskryptu na język angielski, przygotowaniu ostatecznym manuskryptu do edycji.

Praca ta została wykonana wcześniej niż praca druga i jest zaskakująco podobna do poprzedniej. Ciekawym byłoby porównanie badanych grup czy nie jest to częściowo ta sama grupa badanych i kontrolnych pacjentek. Poddano analizie zamiast parametrów wątrobowych parametry glikemiczne –

poziom glukozy na czczo, poziom insuliny, wyniki glikowanej hemoglobiny A1c oraz 75 gramowego testu obciążenia glukozą. Warto wspomnieć, że parametry glikemii analizowano nie w grupie, której praca dotyczyła (48 z nadwagą i otyłych oraz 42 z mylnie ocenionych jako grupa z normalną wagą ciała) lecz jedynie 20 w grupie „otyłych” i 15 w grupie kontrolnej! Praktycznie wszystkie problemy metodyczne wymienione przeze mnie podczas omawiania artykułu drugiego miały miejsce i w tutaj omawianym. Nie będę więc wchodził w szczegóły, żeby nie przyćmić wrażenia dużej wiedzy autorów na temat poddany badaniu.

Praca czwarta to praca poglądowa – Maciej Ziętek, Małgorzata Szczuko, Zbigniew Celewicz, Agnieszka Kordek. Tytuł oryginału: Perinatal factors affecting the gut microbiota - are they preventable? Czasopismo: Ginekol. Pol. Szczegóły: 2020 : vol. 91, nr 11, s. 709-713. Dotychczas nie cytowana. Habilitant podaje, że jego udział polegał na opracowaniu i zebraniu piśmiennictwa, przygotowaniu i napisaniu manuskryptu, tłumaczeniu na język angielski, pełnieniu funkcji autora korespondencyjnego. Praca ta powstała ponieważ, jak pisze Autor „Uzyskane wyniki przeprowadzonych badań skłoniły mnie do analizy modyfikowalnych czynników, upośledzających mikrobiotę jelitową podczas ciąży i porodu, których wyeliminowanie mogłoby przyczynić się do przecięcia negatywnego łańcucha powiązań dysbiozy z zaburzeniami metabolicznymi w ciąży i dalszego transgeneracyjnego wpływu na noworodka.” Analiza dostępnych badań doprowadziła Kandydata do wniosku, że „Niezwykle ważne jest, aby zarówno kobiety, jak i lekarze byli świadomi szkodliwości stosowania antybiotykoterapii w nieuzasadnionych przypadkach, a także stosowania cięcia cesarskiego w stanach, w których nie ma przeciwwskazań położniczych do rozwiązania ciąży drogami natury. Stosowanie antybiotyków powinno pozostawać pod ścisłą kontrolą, nie tylko ze względu na możliwość ewolucji drobnoustrojów opornych na antybiotyki, ale również ze względu na długofalowe konsekwencje metaboliczne. Uwzględnienie powyższych faktów może przyczynić się do zmniejszenia częstości występowania chorób cywilizacyjnych. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy istnieją dowody, wskazujące na długotrwałe niekorzystne działanie wymienionych czynników modyfikujących mikrobiotę jelitową, których stosowanie powinno być ograniczone do minimum.”

Podsumowując można bezsprzecznie stwierdzić wyjątkową pracowitość Habilitanta, holistyczne podejście do badanego problemu oraz wielkie zaangażowanie w teoretyczne poznanie tematu.

Jednak ze względu na przedstawienie w dziele wyłącznie jednej pracy oryginalnej, której Kandydat jest pierwszym autorem, a która wydaje się nie potwierdzać warsztatu badawczego wymaganego od samodzielnego pracownika nauki nie mogę przedstawionego osiągnięcia naukowego ocenić jako ważnego i nowatorskiego i z przykrością stwierdzam, że w tym punkcie moja ocena jest NEGATYWNA.

Jest mi tym bardziej przykro, że oceniam całościowy dorobek Kandydata wysoko i bardzo chciałbym obserwować dalszy rozwój naukowy tak pracowitego Badacza.

Pozostały dorobek Habilitanta jest dobry. Obejmuje kolejne 37 publikacji, w tym 19 prac oryginalnych, 9 prac poglądowych, 5 opisów przypadków oraz 2 rozdział w podręcznikach. Danych nie rozdzielono aby dać możliwość oceny dorobku przed i po doktoracie, jednak z dużym prawdopodobieństwem możemy przyjąć, że praktycznie cały przedstawiony dorobek został osiągnięty po 2000 roku. Sumaryczny współczynnik wpływu publikacji po doktoracie wynosi więc 41,54, a punktacja MEiN (MNIŚW) - 1254.

Z tak olbrzymim dorobkiem oraz wysokim IF kontrastuje liczba cytowań wynosząca 17 (Scopus) lub 16 (Web os Science).

Również indeks Hirscha wynoszący 3 (Scopus) oraz 3 (Web of Science), w warunkach Wydziału Nauk o Zdrowiu w Gdańsku, wymagałby podwyższenia. Rozumiem, że został zaakceptowany przez Radę Naukową Dyscyplin Nauk o Zdrowiu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego, więc satysfakcjonuje również mnie.

Struktura bibliometryczna dorobku Kandydata (a zwłaszcza duża liczba publikacji z wiodącą rolą dr Macieja Ziętka) wskazuje na zdolność do zarządzania zespołem i pokazuje w sposób jednoznaczny pozycję lidera i inspiratora badań naukowych, jakiej zwykle oczekuje się od młodego i dynamicznego Doktora Habilitowanego.

OCENA DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ

W okresie zatrudnienia w Uczelni Dr Maciej Ziętek wykonywał określone przepisami obowiązki dydaktyczne zarówno w języku polskim jak i angielskim. Prowadzi również wykłady dla lekarzy rezydentów ramach specjalizacji lekarza rodzinnego. W roku akademickim 2012/2013 otrzymał Nagrodę Rektora Pomorskiego Uniwersytetu medycznego w Szczecinie za osiągnięcia dydaktyczne.

Podsumowując dorobek dydaktyczny, stwierdzam, że dr n. med. Maciej Ziętek spełnia wymagania stawiane w tym zakresie kandydatom do tytułu Doktora Habilitowanego.

OCENA DZIAŁALNOŚCI ORGANIZATORSKIEJ

Brak jest informacji, czy Kandydat był kierownikiem i ilu grantów naukowych

Działalność organizatorska, jeżeli spełnia wymogi formalne Rady Naukowej Dyscyplin Nauk Medycznych PUM, w moim mniemaniu nie stanowi przeszkody w stosunku do kandydatów do tytułu doktora habilitowanego.

OCENA WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ I STAŻY NAUKOWYCH.

Kandydat nie opisał szczegółowo współpracy międzynarodowej.

Odbył 14 dniowy (w 1997 roku) oraz 4 miesięczny w 2000 roku staż naukowy w Lille we Francji w ramach stypendium rządowego, fundowanego przez „EGIDE” przy Francuskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Nie uzyskaliśmy informacji na temat staży odbytych po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych.

Mimo braku informacji na temat współpracy międzynarodowej oraz staży naukowych po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych w autoreferacie Kandydata, jeżeli spełnia to wymogi formalne Rady Naukowej Dyscyplin Nauk Medycznych PUM, to również z mojego punktu widzenia nie stanowi przeszkody w staraniach o tytuł Doktora Habilitowanego.

PODSUMOWANIE

Oceny cząstkowe, jakie przedstawiłem powyżej, dowodzą, że Kandydat nie spełnia wymagania stawiane pretendantom do tytułu Doktora Habilitowanego. Dopiero w 2018 roku udało się Kandydatowi nawiązać bardzo owocną współpracę, która, jestem o tym całkowicie przekonany, zaowocuje kolejnymi pracami, co umożliwi nam przyjąć Doktora Ziętka w grono samodzielnych pracowników naukowych.

Moje oceny są oparte na wartości opublikowanych prac i informacjach zawartych w innych udostępnionych materiałach. W oparciu o powyższe stwierdzam, że dr n. med. Maciej Ziętek nie spełnia wymagania określone w art. 219 ust.1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 poz. 85).

Proszę, zatem by Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Medyczne Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie uznała moją opinię za brak poparcia starań o nadanie dr n.med. Maciejowi Ziętkowi TYTUŁU DOKTORA HABILITOWANEGO. Jest mi z tego powodu niezmiernie przykro. Liczę jednak na szybkie uzupełnienie dorobku Kandydata i możliwość poparcia Jego starań jak najszybciej.

Z poważaniem,

Krzysztof Łukaszyk

